

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

OVERFREDNINGSNÆVNET >

FREDEDE AREALER

Kommune: Bov

Ejerlav: Nr. Smedeby

Matr.nr.: 28,198,231

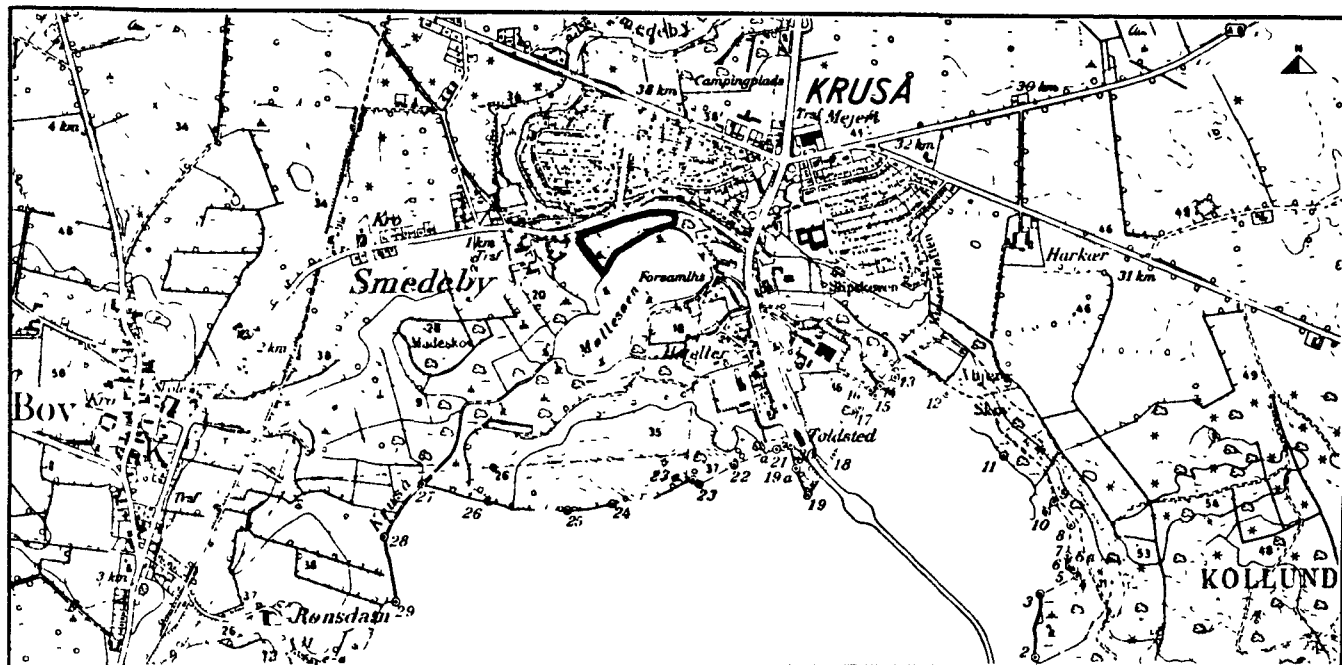
Lokalitet: Nordbredden af Kruså Møllesø

J.nr.:

F.N.j.nr.:

O.F.N.j.nr.: 1348/59

F.P.U.j.nr.: 54o-9o-23-72

Reproduceret af Sønderjyllands Amtsråd med tilladelse (A400/76) af Geodætisk Institut.

Kort nr.: 1211 IV SØ

Skala: 1:25.000

Bekendtgjort.

Sagsrejser:

Fredningsnævnets kendelsesdato: 21. august 1959

Kort udarbejdet dato: 15.2.1977

Overfredn.nævnets kendelsesdato: 26. februar 1962

Kort revideret dato:

Arealstørrelse:

Kort revideret dato:

Interessezone: I (landområde af største interesse)

Ejerforhold: Private + Bov kommune

Formål: Sikre udsigten over søen fra Smedebyvejen

Påtaleret: Fredningsnævnet, Overfred-
Diverse: ningsnævnet

Indhold.

Arealerne skal vedblive at være i landbrugsdrift. Det er forbudt på arealerne at opføre bygninger af enhver art, herunder drivhuse, boder, lysthuse, skure og lign., og at anbringe beplantning, hegn eller andet, der kan være til hinder for den fri udsigt eller som virker skæmmende, herunder ledningsmaster.

På matr. 28 skal det være tilladt at opføre yderligere landbrugsbygninger i forbindelse med nuværende. Nybygningers udseende og nøjagtige beliggenhed skal godkendes af nævnet.

Såfremt de fredede arealer en gang i fremtiden måtte komme ud af landbrugsdrift, skal selvsåede bevoksninger fjernes.

26/2-62

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1962, den 26. februar afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1348/59 vedrørende udsigtsfredning ved nordbredden af Kruså Møllesø.

I den af fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådsreds den 21. august 1959 afsagte kendelse hedder det:

"I efteråret 1956 behandlede nævnet en sag om fredning af visse arealer langs nordsiden af Kruså møllesø mellem Smedebyvejen og søen, herunder parcel numrene 419/87, 418/86, 417/84 og 85 af art. nr. 28 tilhørende sognefoged Jørgen Lenger og parcel numrene 535/83 og 229/82 af art. nr. 4 tilhørende lmd. Thomas Peter Hockerup, samt parcel nummer 536/83 af art. nr. 198 tilhørende brøndborer Jørgen Bred, alt af kortblad 3 Nørre-Smedeby. Fra Smedebyvejen er der over disse arealer en smuk udsigt til søen og de mod syd værende skovbevoksede og græsklædte skrænter, der tilhører Den Danske Stat, Jordlovsudvalget.

Denne fredningssag blev stillet i bero, dels fordi der blev fremsat meget betydelige erstatningskrav, dels fordi ekspropriation af jord til udbygning af Smedebyvejen var forestående, og dette ville kunne formindske fredningserstatningen.

Senere har Bov kommune erhvervet de fornævnte Hockerup og Bred tilhørende grundstykker, som derefter under et mageskifte med Lenger er overdraget til denne, hvorved bemærkes, at det fra Hockerup erhvervede grundstykke, der udgør en del af art. nr. 4 Nørre Smedeby, ved overdragelsen matrikuleres særskilt som art. nr. 231 Nørre Smedeby (parcelbetegnelserne forbliver uændrede),

og at den matrikulære betegnelse for det fra Bred erhvervede grundstykke, art. nr. 198 Nørre Smedeby, der udgør et helt art. nr. forbliver uændret.

Nævnet har derefter genoptaget fredningssagen, og under de nu stedfundne forhandlinger med Lenger har Bov sogneråd deltaget.

Lenger har erklæret sig enig i, at der uden erstatning pålægges de fornævnte arealer, der tidligere har tilhørt Hocke-rup og Bred, følgende fredningsbestemmelser:

Arealerne skal forblive at være i landbrugsdrift, og det skal navnlig være forbudt på arealerne at opføre bygninger af enhver art, herunder drivhuse, boder, lysthuse, skure og lignende og at anbringe beplantning, hegn eller andet, der kan være til hinder for den fri udsigt fra Smedebyvejen (landevejen Padborg-Kruså), eller som virker skæmmende, herunder ledningsmaster.

Lenger er ligeledes mod en erstatning på 6.000 kr. enig i, at samme fredningsbestemmelser pålægges de nævnte arealer, som han har været ejer af inden mageskiftet, dog med den ændring, at det skal være tilladt at opføre yderligere landbrugsbygninger i tilslutning til de nuværende. Nybygningens udseende og nøjagtige beliggenhed skal godkendes af nævnet.

Såfremt de fredede arealer en gang i fremtiden måtte komme ud af landbrugsdrift, skal selvsåede bevoksninger fjernes.

Nævnet finder, at denne fredning vil være af en endog særlig betydning, fordi den er et værdifuldt led til bevaring af de naturskønne områder i Kruså, som det er vigtigt at sikre for offentligheden, herunder de talrige turister, der passerer dette landets største overgangssted.

I henhold til § 1 jfr. § 17 i lovbekendtgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 vil ovennævnte fredning være at gennemføre mod fornævnte erstatning på 6.000 kr., som findes rimelig. Fredningen tinglyses som servitutstiftende på de nævnte ejendomme. Erstatningen skønnes at burde udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Åbenrå amtsfond.

Fredningserstatningen tilkommer Lenger uafhængig af erstatningen for afståelse af jord til vej.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådskreds.

Afrids efter matrikelkortet vedrørende de fredede områder vedhæftes den udskrift af kendelsen, som tinglyses."

Konklusionen er sålydende:

"De fornævnte arealer fredes som ovenfor anført.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Åbenrå amtsråds-kreds.

I erstatning til sognefoged Jørgen Lenger betales 6.000 kr., hvoraf $3/4$ udredes af statskassen og $1/4$ af Åbenrå amtsfond."

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3.

Overfredningsnævnet har den 4. juli 1960 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med de fremmødte.

Overfredningsnævnet kan af de i kendelsen anførte grunde tiltræde, at fredningen gennemføres. Under henvisning til, at kendelsens bestemmelse om erstatningsfordelingen, som så længe sagen blev behandlet isoleret, ikke var i overensstemmelse med naturfredningslovens dagældende regler, meddelte overfredningsnævnet ved skrivelse af 9. januar 1961 fredningsnævnet, at endelig afgørelse i sagen først ville kunne træffes med stillingtagen til fredningsnævnets afgørelse vedrørende den del af søbredden, som ejes af landbrugsministeriet ved statens jordlovsudvalg.

Fredningsnævnet har herefter i skrivelse af 1. november 1961 meddelt, at fredningen af denne del af søbredden nu vil blive søgt gennemført ved overenskomst med ejerne.

Under henvisning hertil og til den ved lov nr. 192 af 16. juni 1961 gennemførte ændring af naturfredningslovens § 17, hvorefter statskassens andel i fredningserstatningen normalt er sat til $3/4$, har overfredningsnævnet vedtaget at stadfæste fredningsnævnets kendelse.

Et kort, nr. ÅB 110, udvisende grænserne for det fredede område er vedlagt nærværende kendelse.

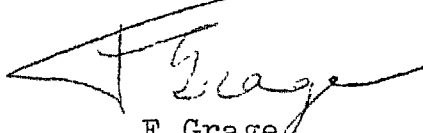
T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for Åbenrå amtsråds-kreds den 21. august 1959 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer ved nordbredden af Kruså møllesø stadfæstes med den ændring, der fremgår af det følgende.

I erstatning udbetales til sognefoged Jørgen Lenger, Smedeby, 6.000 kr. med renter 5% p.a. fra den 21. august 1959 at regne, og til betaling sker.

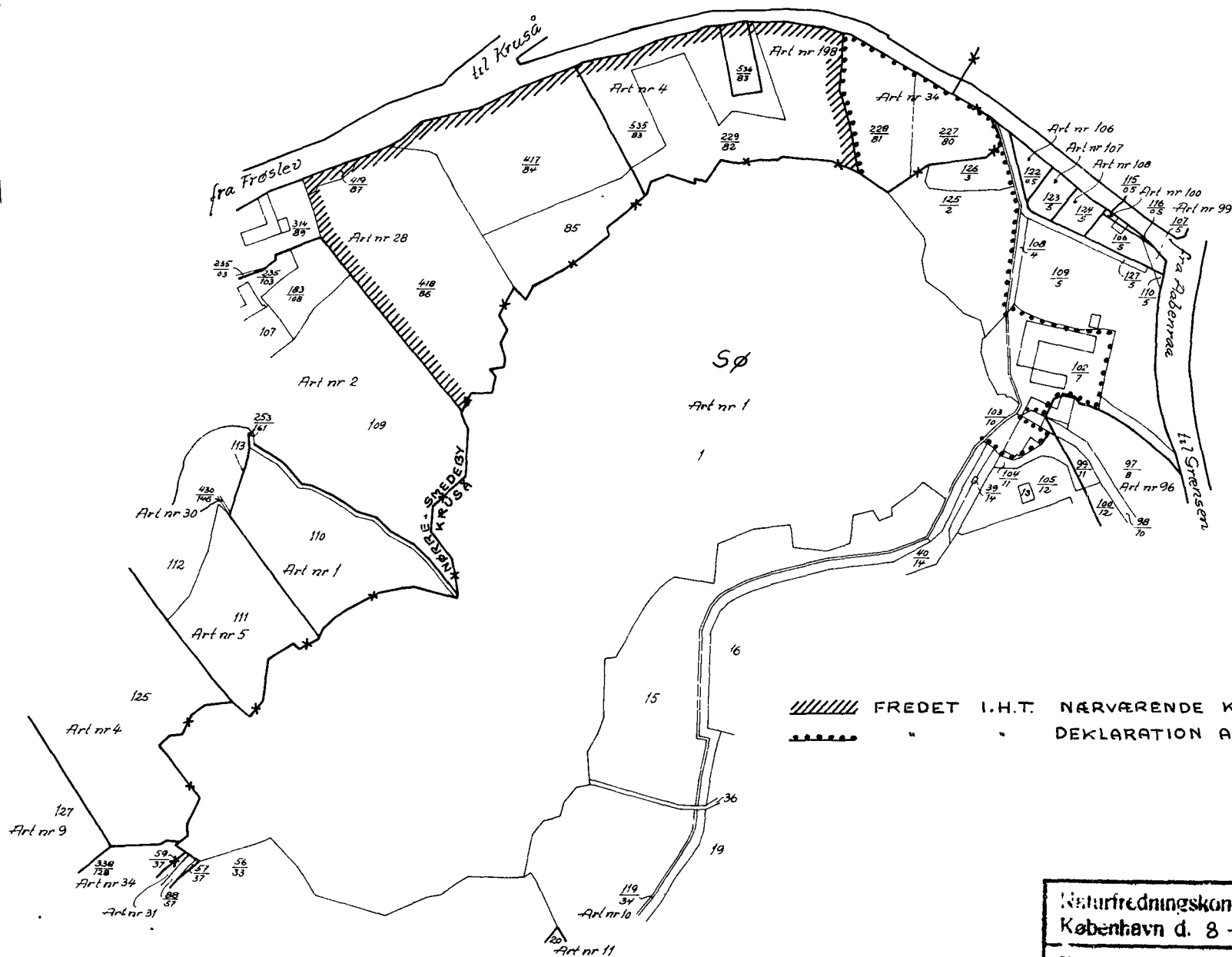
Af erstatningen med renter udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Åbenrå amtsfond samt de i Åbenrå amtsrådskreds beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grage

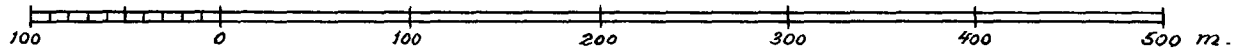
overfredningsnævnets sekretær

// FRETET I.H.T. NÆRVÆRENDE KENDELSE
 ■■■■■ " " " DEKLARATION AF 21-2-59

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 8-2-62
 By: NØRRE-SMEDEBY OG KRUSÅ,
 Sogn: BOV
 Plan nr. ÅB. 110

1:4000

FREDNINGSNÆVNET >

U d s k r i f t

a f

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådsreds.

--ooOoo--

År 1959, fredag den 21. august blev af fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådsreds i

J. nr. 115/59
Reg. nr. 94

Sag angående udsigtsfredning vedrørende arealer ved nordbredden af Kruså møllesø (art. nr. 28 m.fl. Nørre-Smedeby)

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

I efteråret 1956 behandlede nævnet en sag om fredning af visse arealer langs nordsiden af Kruså møllesø mellem Smedebyvejen og søen, herunder parcel numrene 419/87, 418/86, 417/84 og 85 af art. nr. 28 tilhørende sognefoged Jørgen Lenger og parcel numrene 535/83 og 229/82 af art. nr. 4 tilhørende landmand Thomas Peter Hockerup, samt parcel nummer 536/83 af art. nr. 198 tilhørende brøndborer Jørgen Bred, alt af kortblad 3 Nørre-Smedeby. Fra Smedebyvejen er der over disse arealer en smuk udsigt til søen og de mod syd værende skovbevoksede og græsklædte skrænter, der tilhører Den Danske Stat, Jordlovsudvalget.

Denne fredningssag blev stillet i bero, dels fordi der blev fremsat meget betydelige erstatningskrav, dels fordi ekspropriation af jord til udbygning af Smedebyvejen var forestående, og dette ville kunne formindske fredningserstatningen.

Senere har Bov kommune erhvervet de fornævnte Hockerup og Bred tilhørende grundstykker, som derefter under et mageskifte med Lenger er overdraget til denne, hvorved bemærkes, at det fra Hockerup erhvervede grundstykke, der udgør en del af art. nr. 4 Nørre Smedeby, ved overdragelsen matrikuleres særskilt som art. nr. 231 Nørre Smedeby (parcelbetegnelserne forbliver uændrede), og at den matrikulære betegnelse for det fra Bred erhvervede grundstykke, art. nr. 198 Nørre Smedeby, der udgør et helt art. nr. forbliver uændret.

Nævnet har derefter genoptaget fredningssagen, og under de nu stedfundne forhandlinger med Lenger har Bov sogneråd deltaget.

Lenger har erklæret sig enig i, at der uden erstatning pålægges de fornævnte arealer, der tidligere har tilhørt Hockerup og Bred, følgende fredningsbestemmelser:

Arealerne skal forblive at være i landbrugsdrift, og det skal navnlig være forbudt på arealerne at opføre bygninger af enhver art, herunder drivhuse, boder, lysthuse, skure og lignende og at anbringe beplantning, hegn eller andet, der kan være til hinder for den fri udsigt fra Smedebyvejen (landevejen Padborg-Kruså), eller som virker skæmmende, herunder ledningsmaster.

Lenger er ligeledes mod en erstatning på 6.000 kr. enig i, at samme fredningsbestemmelser pålægges de nævnte arealer, som han har været ejer af inden mageskiftet, dog med den ændring, at det skal være tilladt at opføre yderligere landbrugsbygninger i tilslutning til de nuværende. Nybygningens udseende og nøjagtige beliggenhed skal godkendes af nævnet.

Såfremt de fredede arealer en gang i fremtiden måtte komme ud af landbrugsdrift, skal selvsåede bevoksninger fjernes.

Nævnet finder, at denne fredning vil være af en endog særlig betydning, fordi den er et værdifuldt led til bevaring af de naturskønne områder i Kruså, som det er vigtigt at sikre for offentligheden, herunder de talrige turister, der passerer dette landets største over-

gangssted.

I henhold til § 1 jfr. § 17 i lovekøntgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 vil ovennævnte fredning være at gennemføre mod fornævnte erstatning på 6.000 kr., som findes rimelig. Fredningen tinglyses som servitutstiftende på de nævnte ejendomme. Erstatningen skønnes at burde udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Åbenrå amtsfond.

Fredningserstatningen tilkommer Lenger uafhængig af erstatningen for afståelse af jord til vej.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådsreds.

Afrids efter matrikelkortet vedrørende de fredede områder vedhæftes den udskrift af kendelsen, som tinglyses.

T h i b e s t e m m e s :

De fornævnte arealer fredes som ovenfor anført.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådsreds.

I erstatning til sognefoged Jørgen Lenger betales 6.000 kr., hvoraf 3/4 udredes af statskassen og 1/4 af Åbenrå amtsfond.

Gerhard Jensen.

Holger Frandsen.

J. Fr. Tegewaldt.

--ooOoo--

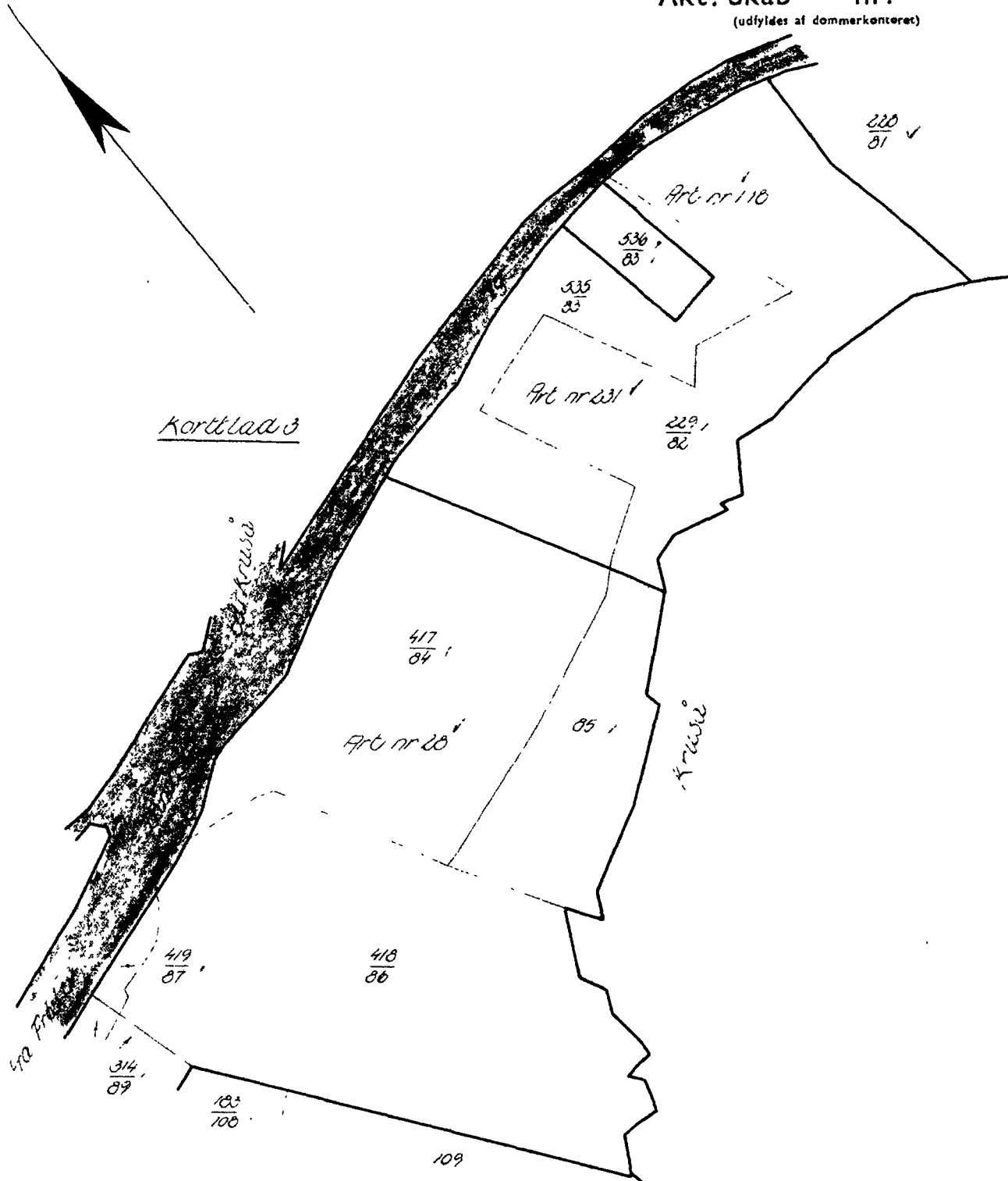
Udskriftens Rigtighed bekræftes
Fredningsnævnet

for

Åbenrå amtsrådsreds, den 21 MAR. 1960

g. m. v.
Kenneth Andersen
fg. formand.

Bestillingsformular V-1 fløj
nr. 20. m. H. H. Smedeby
attesteres herved.
d. 3 september 1959
Navn: P. H. H. H. H.
Jættministeriets genpartskortfarred. Til kort

Et terrain af
Nyrre-Smedeby
Sogn Bo:
Herred Lundtoft
Amt Aabenraa-Sundeby
Arens efter matrikelkortet
Udfærdiget i anledning af tinglysning af deklaration
Amtslandinspektøren i Aabenraa
den 3 september 1959
PAV

P. H. H. H.

Mål: 12000
E 7 nr 333/1459 "udfærdiget uden gebyr i henhold til MS 7 935/51"
m. b. t. k. n.

GÆLDENDE KORT >

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

26. januar 2025
FN SJS 29/2024

FN SJS 29/2024: Ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne af Monika Langnickel-Rössel og Erwin Rössel om dispensation/lovliggørende dispensation fra fredningen af Kruså Møllesø.

Fredningsnævnet har den 30. maj 2024 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne af lodsejerne Monika Langnickel-Rössel og Erwin Rössel om lovliggørende dispensation til opretholdelse af et stengærde og fire højbede samt dispensation til at flytte et mindre stykke af stengærdet på ejendommen Padborgvej 102, Smedeby, 6340 Kruså, matr.nr. 28, Nr. Smedeby, Bov, inden for fredningen af Kruså Møllesø.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele lovliggørende dispensation til det ansøgte som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse". Det bemærkes i den forbindelse, at ansøgerne under sagens behandling har frafaldet ønsket om dispensation til flytning af et stykke af stengærdet.

Sagens baggrund

Den omhandlede ejendom er registreret med landbrugspligt og udgør efter det oplyste 4,16 hektar.

Nedenfor følger et uddrag af ansøgningen:

”...

Valgte mål: Total længde

Beregnet mål: 7.82 m

Beregnet delmål: 0 m

Dispensationsansøgning vedr. stengærde på Padborgvej 102, 6340 Kruså

Ovenstående foto er hentet fra netgis, og viser med den lilla linje grænsen for det fredede areal gældende for matriklen. Inden for det fredede areal er der etableret et stengærde. Den røde streg angiver afstanden mellem gærdet og grænsen for fredningen, på det længste punkt og udgør 7,82 meter

Dette gærde er etableret af de tidligere ejere af ejendommen. Placeringen inden for det fredede areal sker på baggrund af en misforståelse i en dialog mellem den daværende ejer og en medarbejder fra Aabenraa kommune.

I dag er det sådan at stengærdet falder meget naturligt ind i landskabet. Det er bygget af natursten, uden nogen for beton eller mørtel. Således at det fremstår som et gærde der har eksisteret i mange år. Gærdet er et godt levested for frøer, tudser, padder, vilde bier, humlebieer og mange andre insekter. Populært beskrevet fungerer det som et stort insekthotel.

Stengærdet skæmmer efter vores opfattelse ikke det fredede område, men falder naturligt og smukt ind i omgivelserne.

På den baggrund ansøger vi om dispensation for stengærdets placering, således at det kan blive hvor det er. Det er endvidere et ønske at få dispensation til at flytte et stykke af stengærdet, der på nuværende tidspunkt placeret inde for den røde cirkel. ○ Den nye placering vil være indenfor den gule cirkel. ○ Gærdet forlænges som vist med den røde boks

Bygninger der ses inden for den grønne cirkel fjernes ○ Forlængelsen af gærdet vil blive med samme højde og udtryk som det eksisterende, som ses på billeder her:

Dispensationsansøgning vedr. højbede på Padborgvej 102, 6340 Kruså

Der er etableret 4 højbede i det fredede område.

Disse er opført i træ og lige under den øverste trækant er der placeret en vinkel for at undgå at snegle kan kravle op i bedet.

Vi har ikke været klar over omfanget af fredningen da vi etablerede disse bede og vi søger derfor dispensation til at de må blive stående som de er nu.

Da de er lavet i træ vil de over tid naturligt nedbrydes og der vil ikke blive etableret nye når den tid kommer.

På side 1 er der en sort ramme den viser sådan ca. den placering de 4 højbede samlet set har i det fredede areal

...”

Kommunen har vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter anført følgende:

”...

De ansøgte forhold ligger knap 1 km fra nærmeste Natura 2000 område på modsatte side af den dansk-tyske grænse. Det er Aabenraa Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt grundet det ansøgtes simpelhed i plan- og byggelovs forstand.

Der er på ejendommen ikke registreret bilag IV-arter ved opslag på Danmarks Miljøportal. Det ansøgte vil derfor efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

...”

Det ansøgte er beliggende på del af ejendommen, der er omfattet af fredningen af Kruså Møllesø. Fredningen, som har til formål at sikre udsigten over Kruså Møllesø fra arealerne beliggende nord for søen, har følgende indhold:

”...

Arealerne skal vedblive at være i landbrugsdrift. Det er forbudt på arealerne at opføre bygninger af enhver art, herunder drivhuse, boder, lysthuse, skure og lignende, og at

anbringe beplantning, hegn eller andet, der kan være til hinder for den fri udsigt eller som virker skæmmende, herunder ledningsmaster. På matr. 28 skal det være tilladt at opføre yderligere landbrugsbygninger i forbindelse med nuværende. Nybygningers udseende og nøjagtige beliggenhed skal godkendes af nævnet. Såfremt de fredede arealer en gang i fremtiden måtte komme ud af landbrugsdrift, skal selvsåede bevoksninger fjernes.
..."

Miljøstyrelsen har ved e-mail af 9. august 2024 anført følgende:

"...

Fredningsnævnet har anmodet om eventuel teknisk bistand i ovennævnte sag.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som teknisk bistand, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, og kan hverken tages som udtryk for, at Miljøstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Der søges om dispensation til blandt andet at nedlægge/flytte en del af et stengærde på matrikel nummer 28 Nr. Smedeby, Bov.

Det ansøgte etableres på en ejendom omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af den 26. februar 1962 om fredning af Møllesø.

I kommunens redegørelse om Bilag IV-arter står:

"Der er på ejendommen ikke registreret bilag IV-arter, ved opslag på Danmarks Miljøportal. Det ansøgte vil derfor efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV."

Stengærde er en habitattype, der kan benyttes af bilag IV-arter som skjule-/overvintningssted. Det pågældende stengærde ligger i nærhed af et større eng-, mose- og søområde, og det er Miljøstyrelsens vurdering at alene et opslag på Danmarks Miljøportal ikke kan belyse sagen tilstrækkeligt i forhold til bilag IV-arter. Ud fra ovenstående tyder det ikke på, at der er sikkerhed, hvorvidt stengærdet benyttes som habitat af bilag IV-arter.

Det bør derfor redegøres nøjere evt. med feltundersøgelse om stengærdet benyttes som habitat af bilag IV-arter.

..."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 15. august 2024.

I besigtigelsen deltog formanden, dommer Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem, Christa Jørgensen, og det kommunalt udpegede medlem, Lone Jessen Hellerup. Desuden deltog Aabenraa

Kommune ved Karsten Killemoser Legaard, lodsejerne Monika Langnickel-Rössel og Erwin Rössel samt de tidligere ejere Pia Vosny og Preben Vosny.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Preben Vosny oplyste, at han i sin tid fik at vide fra kommunen, at fredningslinjen først startede ca. 90 meter fra gavlen af huset. Det var derfor, stengærdet og højbedene blev placeret, hvor de i dag befinder sig. De troede ikke, at de gjorde noget forkert. Han fik desværre ikke noget på skrift fra kommunen desangående. Han er ikke helt sikker på, hvornår højbedene blev etableret. Stengærdet blev lavet for at tilgodese insekterne.

Erwin Rössel oplyste, at de ikke længere har til hensigt at flytte hjørnedelen på stengærdet, som ellers vist på kortmaterialet – de har i øvrigt allerede fjernet det meste af hjørnet. De ønsker derfor kun at søge om lovliggørende dispensation til bevarelse af den resterende del af stengærdet og højbedene. Der skal ikke være andet end græs på det sted, hvor hjørnet på stengærdet ellers skulle have været flyttet hen.

Karsten Killemoser Legaard oplyste, at kommunen er indstillet på, at fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation. Der er ikke umiddelbart nogen, der bliver generet af det ansøgte, og udsigten over søen berøres ikke – ej heller fra vejen.

Fredningsnævnets formand redegjorde herefter for Miljøstyrelsens indlæg af 9. august 2024 vedrørende mulige bilag IV-arter på stedet.

Sagen blev herefter udsat på en kommunal feltundersøgelse af stengærdet, idet fredningsnævnet forinden tilkendegav, at man var indstillet på at meddele lovliggørende dispensation til det ansøgte, hvis ikke undersøgelsen talte herimod.

Kommunen udtalte den 22. november 2024 følgende:

”Aabenraa Kommune kan ikke prioritere en besigtigelse af stenvuren.

Da der er tale om et privat forhold, må der henvises til brug af en konsulent hvis der ønskes foretaget en undersøgelse i det kommende forår.

Det kan ikke udelukkes at stenvuren benyttes af arter på habitatdirektivets bilag IV til overvintring og som rasteområde.

Ud fra gennemgang af luftfotos fremgår muren som en meget boksformet konstruktion med stejle sider, uden nævneværdig vegetation. På den måde minder muren om det der kendes fra bl.a. England. Det vurderes derfor umiddelbart, at muren har et lavt biologisk potentiale, og det vil tage lang tid før den fremstår som naturlig i landskabet.

Det vurderes på den baggrund, at det kun er den nedre halvdel, eller tredjedel, der kan have et potentiale som overvintrings- eller rastested for arter på habitatdirektivets bilag IV.”

På baggrund af svaret fra kommunen anmodede fredningsnævnet den 25. november 2024 Miljøstyrelsen om bistand i relation til den omtalte feltundersøgelse.

Den 14. januar 2025 udtalte Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Miljøstyrelsen) følgende:

”Fredningsnævnet har anmodet om eventuel teknisk bistand i form af en feltundersøgelse i ovennævnte sag.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som teknisk bistand, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, og kan hverken tages som udtryk for, at Miljøstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Der søges om dispensation til blandt andet at nedlægge/flytte en del af et stengærde på matrikelnummer 28, Nr. Smedeby, Bov. Nedlæggelse/flytning af stedgærdet vedrører alene en mindre del i den nordligste ende af gærdet.

I kommunens svar af den 22. november 2024 fremgår:

"Det vurderes på den baggrund, at det kun er den nedre halvdel, eller tredjedel, der kan have et potentiale som overvintrings- eller rastested for arter på habitatdirektivets bilag IV."

Som styrelsen læser kommunens svar, så er det ikke nødvendigt at besigtige stengærdet, idet den aktuelle del af gærdet ikke er del af gærdet, som har potentiale som overvintrings- eller rastested for bilag IV-arter. Styrelsen vurderer, at kommunen i tilstrækkeligt omfang har taget konkret stilling til det ansøgte, idet der refereres til specifikke dele af stengærdet.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 4, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Formålet med fredningen er at sikre udsigten over Kruså Møllesø fra arealerne beliggende nord for søen.

Efter besigtigelsen er det fredningsnævnets opfattelse, at det ansøgte hverken hindrer udsigten over søen eller i øvrigt fremstår skæmmende.

På denne baggrund, og idet fredningsnævnet lægger til grund, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget for beskyttede Natura 2000-områder eller registrerede bilag IV-arter negativt, meddeler fredningsnævnet lovliggørende dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 26. januar 2025

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Monika Langnickel-Rössel og Erwin Rössel,
Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; lbaekk@aabenraa.dk
Miljøstyrelsen, mail@sgav.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, aase50@mail.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Aabenraa: aabenraa@friluftsradet.dk